

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel te Groot Ammers en Langerak

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 4 september 2019

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is dit jaar uitgevoerd bij het bestuur van de Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel in Groot Ammers en Langerak. De schoolvereniging wordt in de praktijk aangeduid als CBS Molenwaard. Deze naam gebruiken we verder in dit rapport.

We hebben onderzocht of het uitvoerend bestuur^[1] op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

Wat gaat goed?

Het bestuur van CBS Molenwaard heeft zicht op de kwaliteit van het onderwijs op zijn scholen en zorgt ervoor dat alle scholen zich ontwikkelen. De uitgangspunten van de Code Goed Bestuur zijn herkenbaar in de bestuurlijke inrichting en ook voldoende aanwezig in het bestuurlijk handelen.

Uit alle gesprekken die gevoerd zijn tijdens dit onderzoek, blijkt dat er sprake is van een open, betrokken en transparante wijze van communicatie binnen alle geledingen van de gehele organisatie. De slogan van het bestuur is 'LeerSaam'. Dit is zowel op bestuursniveau als op de afzonderlijke scholen inderdaad merkbaar. Ook in de gesprekken die wij hebben gehad met verschillende mensen uit de gehele organisatie kwam het 'samen leren' terug.

Tot slot is het bestuur financieel gezond. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Het bestuur verkrijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt in overeenstemming met de wettelijke eisen.

Wat kan beter?

Naast de positieve punten die hierboven geschetst zijn, zien wij ook verbetermogelijkheden, die de kwaliteit van het bestuur en het onderwijs op de drie scholen verder kunnen versterken.

De algemene doelen/speerpunten, zoals vastgelegd in het strategisch beleidsplan en in de schoolontwikkelplannen, kunnen specifiekere uitgewerkt worden op schoolniveau (schoolplan en jaarplannen). Dit kan met een duidelijker tijdpad, wie is nu precies waar verantwoordelijk voor én met heldere tussentijdse

Bestuur: Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel in Groot Ammers en Langerak (CBS Molenwaard)

Bestuursnummer: 42559

Aantal scholen onder bestuur: 3

Totaal aantal leerlingen: circa 490 leerlingen (juni, 2019)

Lijst met onderzochte scholen:

05OQ Rehoboth (Groot Ammers)

05QH Eben-Haëzer (Nieuwpoort)

07YP Eben-Haëzer (Groot Ammers)

evaluatiemomenten en toetsbare doelen op schoolniveau. Het bestuur kan dan vervolgens scherper zijn in het formuleren van de eigen 'ijkpunten'. En het bestuur kan daarmee de tweejaarlijkse managementgesprekken, waarin de drie scholen zich verantwoorden over de onderwijskwaliteit én de voortgang van de schoolontwikkeling, scherper voeren.

Wij zien de uitdaging voor het bestuur om de resultaten op alle onderdelen binnen het onderwijsproces in alle groepen (groep 1 tot en met 8) te monitoren. Op dit moment maakt het onderwijs aan het jonge kind geen expliciet onderdeel uit van het kwaliteitszorgsysteem.

Het bestuur geeft in haar strategisch beleidsplan 2019-2023 de bestuurlijke inrichting (Good Governance) hoge prioriteit. Ook wij zien hier het belang van in. Sinds anderhalf jaar is er sprake van een duidelijke scheiding tussen het toezichthoudend bestuur en het uitvoerend bestuur. Op papier is alles goed vastgelegd, maar de 'rolvastheid' in de dagelijkse praktijk blijft een aandachtspunt.

Verder geven wij het bestuur in overweging in het volgend jaarverslag meer aandacht te besteden aan de rapportage van het risicobeheersingssysteem. In het bijzonder ten aanzien van de resultaten die hiermee (met het risicobeheersingssysteem) zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren.

De intern toezichthouder geven wij in overweging in het volgende jaarverslag aandacht te besteden aan de rapportage inzake de verantwoording omtrent de haar verrichte werkzaamheden en in het bijzonder ten aanzien van de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd. Dit geldt ook voor de verantwoording omtrent de werkzaamheden ten aanzien van de bij haar berustende wettelijke taak omtrent het toezicht met betrekking tot doelmatigheid.

Tot slot geven wij het bestuur in overweging mee om in het volgende jaarverslag aandacht te besteden aan de besteding en de verantwoording van de middelen passend onderwijs.

Wat moet beter?

Er zijn geen standaarden als 'onvoldoende' beoordeeld.

Vervolg

Het bestuur voldoet aan wat de wet vraagt, op de inhoud van de drie schoolgidsen na. In de schoolgidsen van de drie scholen ontbreekt namelijk (voor het schoolreisje en het schoolkamp) het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. Wij vragen het bestuur dit te herstellen.

Over vier jaar bezoeken we het bestuur opnieuw.

In de periode van hoor- en wederhoor van het conceptrapport heeft het bestuur de tekortkoming hersteld en ons hier een afschrift van gestuurd. De drie scholen van het bestuur voldoen nu aan de wettelijke vereisten op het gebied van de vrijwilligheid van de ouderbijdrage.

---

[1] Binnen CBS Molenwaard is het algemene bestuur verdeeld in een toezichthoudend en een uitvoerend deel. In dit rapport schrijven we bestuur als we het uitvoerend bestuur bedoelen. Als we het toezichthoudend deel bedoelen, schrijven we toezichthoudend bestuur.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	11
3.	Resultaten verificatieonderzoek	21
	3.1. basisschool Rehoboth (05OQ)	21
	3.2. basisschool Eben-Haëzer (05QH)	23
	3.3. basisschool Eben-Haëzer (07YP)	24
4.	Reactie van het bestuur	26

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in mei 2019 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij CBS Molenwaard. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

Om Kwaliteitszorg en ambitie te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens de onderwijskwaliteit van (een deel van) de scholen waarvoor het verantwoordelijk is. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek:

• Verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het

geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

- Onderzoek naar aanleiding van risico's

We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden.

- Onderzoek op verzoek goede school

Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn.

- Herstelonderzoek

Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren.

- Stelselonderzoek

Om op onderdelen een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een sector of over de sectoren heen bepalen wij jaarlijks welke standaard of welke standaarden daarvoor in aanmerking komen. Wij selecteren door middel van een steekproef scholen voor deze onderzoeken.

Onderstaande tabel geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij de drie scholen van CBS Molenwaard is ingericht. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen. Ook is aangegeven welk type onderzoek is ingezet.

School	Verificatie		
	1	2	3
Onderwijsproces			
OP1 Aanbod/Onderwijsprogramma			
OP2 Zicht op ontwikkeling <en begeleiding>			
OP2SN Zicht op ontwikkeling en begeleiding			
OP3 Didactisch handelen	•	•	•
OP4 (Extra) ondersteuning			
OP5 Onderwijstijd			
OP6 Samenwerking	•	•	•
OP7 Praktijkvorming/Stage / Beroepspraktijkvorming			
OP8 Toetsing en afsluiting			
Schoolklimaat			
SK1 Veiligheid			
SK2 Pedagogisch klimaat/Leerklimaat			
Onderwijsresultaten			
OR1 Resultaten/Studiesucces			
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties			
OR3 Vervolgsucces			
Kwaliteitszorg en ambitie			
KA1 Kwaliteitszorg	•		•
KA2 Kwaliteitscultuur	•	•	
KA3 Verantwoording en dialoog			•

1. 05OQ Rehoboth (Groot Ammers)
2. 05QH Eben-Haëzer (Nieuwpoort)
3. 07YP Eben-Haëzer (Groot Ammers)

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. We hebben gesproken met het uitvoerend en toezichthoudend bestuur, de algemeen directeur van de drie scholen, een vertegenwoordiging van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad, de intern begeleiders en de drie locatieleiders, zowel op school als in aparte gesprekken, over CBS Molenwaard. Op alle drie de scholen hebben we leerkrachten gesproken en zijn verschillende lessen bezocht. Op één school (Eben-Haëzer te Groot Ammers) hebben we een gesprek met een afvaardiging van de leerlingen gevoerd.

Onderzoeksplan

Naast documentenanalyse en gesprekken met diverse betrokken partijen zijn er verificatieonderzoeken uitgevoerd op alle drie de scholen waar CBS Molenwaard verantwoordelijk voor is. Er is gekozen om met een beperkte set standaarden de drie scholen te onderzoeken.

De standaarden in het verificatieonderzoek onderzoeken we vanuit drie invalshoeken:

- Wat is ons kwaliteitsoordeel?
- In hoeverre komt het beeld van het bestuur overeen met ons beeld? En wat betekent dit voor ons oordeel op Kwaliteitszorg en ambitie op bestuursniveau?
- In hoeverre zien we binnen deze standaarden, de sturing van het bestuur terug in het thema (thema's) van het bestuur? En wat betekent dit voor ons oordeel op Kwaliteitszorg en ambitie?

Bij CBS Molenwaard hebben we het volgende thema onderzocht: 'De lerende, professionele organisatie. Gericht op samenwerking'. Aan dit thema hebben we de volgende standaarden gekoppeld, die we op alle drie de scholen hebben onderzocht tijdens de verificatieonderzoeken:

- OP3 Didactisch handelen
- OP6 Samenwerking

Daarnaast hebben we de standaarden Kwaliteitszorg (KA1), Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) zowel op bestuursniveau als op schoolniveau onderzocht. Op schoolniveau hebben we de standaarden KA1, KA2 en KA3 over de drie verificatieonderzoeken verdeeld. Om tot een keuze te komen welke standaard we bij welke school gingen onderzoeken, hebben we de informatie uit het startgesprek met het uitvoerend bestuur gebruikt en de laatste inspectierapporten van alle drie de scholen. Op basis daarvan is KA1 onderzocht op de Rehoboth en de Eben-Haëzer te Groot Ammers, KA2 op de Rehoboth en de Eben-Haëzer te Nieuwpoort en KA3 op de Eben-Haëzer te Groot Ammers.

Overige wettelijke vereisten

De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer 'overige wettelijke vereisten' (zie Onderzoekskader). Wij hebben de volgende vereisten onderzocht:

- Aanwezigheid schoolgids art. 16, lid 2 en 3, WPO;
- Vrijwilligheid ouderbijdrage art. 13, lid 1 onder e, in samenhang met art. 40 WPO;
- Aanwezigheid meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld art. 4b, WPO.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer op bestuursniveau. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de verificatieonderzoeken. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Goed
- Voldoende
- Onvoldoende
- Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat de oordelen zijn op de onderzochte kwaliteitsgebieden op bestuursniveau. In het eerste vierjaarlijkse onderzoek op bestuursniveau geven wij in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. Wij geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van deze oordelen geven wij een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied. Ook is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen en in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het bestuur werkt niet door tot op school/opleidingsniveau

Het beleid van het bestuur werkt volledig door tot op school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Beide vragen kunnen wij positief beantwoorden. Het bestuur van CBS Molenwaard stuurt naar behoren op de kwaliteit van het onderwijs en er is sprake van deugdelijk financieel beheer.

In alle gesprekken die wij hebben gevoerd met diverse geledingen is gebleken dat het bestuur weet wat er speelt op de scholen en meer dan voldoende zicht heeft op de kwaliteit van de drie scholen. Het bestuur weet hoe het beleid en de onderwijsontwikkeling, zoals beschreven in het strategisch beleidsplan 2019- 2023, zijn uitwerking krijgt op de drie scholen en zorgt ervoor dat de scholen onderwijs van voldoende kwaliteit bieden. Het bestuur faciliteert en ondersteunt de scholen bij de schoolontwikkeling.

Ook de financiële positie van het bestuur is in orde. We zien op de korte of middellange termijn geen risico's voor de financiële continuïteit bij CBS Molenwaard. Ook de financiële rechtmatigheid is in orde. Het bestuur voldoet aan de eisen van het kwaliteitsgebied Financieel beheer.

In paragraaf 2.1 gaan we in op de drie deelvragen in het onderzoek die betrekking hebben op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. Tevens beschrijven we in die paragraaf welke verbetermogelijkheden wij zien voor het bestuur. In paragraaf 2.2 geven we een antwoord op de vierde deelvraag in het onderzoek met betrekking tot het Financieel beheer.

Ten slotte lichten wij in paragraaf 2.3 het vervolgtoezicht toe.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van deze oordelen geven we een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			⊘
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt zij op de verbetering van de onderwijskwaliteit (KA1)?

Wij beantwoorden deze vraag positief en beoordelen de bijbehorende standaard als 'voldoende'. Hieronder geven we een onderbouwing van deze beoordeling. Daarbij betrekken wij zowel de bevindingen van het onderzoek op bestuursniveau als die vanuit de verificatieonderzoeken op de drie scholen. Naast de positieve punten benoemen we ook een aantal mogelijkheden voor verdere ontwikkeling van CBS Molenwaard.

Nieuwe organisatiestructuur zorgt voor rust, duidelijkheid en transparantie.

In 2017 heeft het bestuur een andere organisatiestructuur ingevoerd, met als doel om het leiderschap meer zichtbaar te maken op de scholen zelf. Waar voorheen één directeur verantwoordelijk was voor alle drie de scholen, zijn per school locatieleiders aangesteld. Boven de locatieleiders is een algemeen directeur aangesteld. De algemeen directeur richt zich hoofdzakelijk op de financiële en beheersmatige kanten van het leidinggeven aan de scholen en overlegt met en legt verantwoording af aan het schoolbestuur. De locatieleiders vormen het eerste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en teamleden. Tevens zijn de locatieleiders belast met het dagelijks onderwijskundig leidinggeven op de scholen zelf.

In alle gevoerde gesprekken (met ouders, leerlingen, intern begeleiders, leerkrachten, algemeen directeur, locatieleiders en bestuur) is aangegeven dat de andere organisatiestructuur heeft opgeleverd wat het moest opleveren: rust, duidelijkheid en transparantie. De positieve effecten van deze verandering qua organisatiestructuur geeft ons vertrouwen in het sturingsmechanisme van het bestuur.

Gezamenlijke scholing werpt zijn vruchten af. Er liggen nog wel kansen voor verdere ontwikkeling.

In de afgelopen twee jaar is er geïnvesteerd in een gezamenlijke scholing op alle drie de scholen binnen het bestuur. Binnen deze scholing lag het accent vooral op het dagelijks handelen van de leerkracht in de groep (het didactisch en pedagogisch handelen van de leerkracht). Dit was ook nodig, want tijdens de laatste inspectiebezoeken is op twee van de drie scholen geconstateerd dat er op het gebied van didactisch handelen behoorlijk wat te verbeteren viel. Met dit gegeven is het bestuur voortvarend aan de slag gegaan.

Onder andere in de vorm van de gezamenlijke scholing: 'De lerende school'. Tijdens alle drie de verificatieonderzoeken is de standaard Didactisch handelen (OP3) ten minste als 'voldoende' beoordeeld. Op de Rehobothschool is de standaard als 'goed' gewaardeerd. De interventies vanuit het bestuur op het gebied van didactisch handelen geeft ons vertrouwen in de mate van gerichte sturing op onderwijskwaliteit van het bestuur.

Stelsel van kwaliteitszorg is gerealiseerd

Het bestuur van CBS Molenwaard heeft in de afgelopen jaren voortvarend gewerkt aan het ontwikkelen van een eigen stelsel van kwaliteitszorg. Zowel op bestuursniveau als op schoolniveau heeft dit de afgelopen jaren gerichte aandacht en energie gevraagd, met een positief resultaat. Het stelsel van kwaliteitszorg is gerealiseerd en stelt het bestuur in staat om de kwaliteit op de scholen te monitoren, verder te ontwikkelen en waar nodig gericht bij te sturen. De investering in kwaliteitszorg was ook nodig, want tijdens de laatste schoolbezoeken in 2017 op zowel de Rehobothschool (05OQ) als op de Eben-Haëzer (07YP) is de standaard Kwaliteitszorg als 'onvoldoende' beoordeeld. Er was toen geen sprake van een planmatige, meerjaarlijkse cyclus van kwaliteitsmonitoring en -aanpak.

Waar zien wij verbeterkansen op het gebied van de kwaliteitszorg?

Ten eerste kunnen de algemene doelen/speerpunten, zoals vastgelegd in het strategisch beleidsplan van het bestuur specifiekere uitgewerkt worden op schoolniveau (schoolontwikkelplannen en jaarplannen). Dit kan met een duidelijker tijdspad, wie is nu precies waar verantwoordelijk voor én met heldere tussentijdse evaluatiemomenten en toetsbare doelen op schoolniveau. Tijdens de verificatieonderzoeken kwam bijvoorbeeld naar voren dat er regelmatig groepsbezoeken plaatsvinden en er ook terugkoppeling plaatsvindt. Die terugkoppeling gebeurt echter op individueel niveau en (nog) niet op teamniveau. Daardoor blijven kansen onbenut om uit de individuele groepsbezoeken een beeld op schoolniveau te genereren en van daaruit aanknopingspunten te vinden voor schoolverbeteringen. Ook het gebruik van een kijkwijzer is geen vanzelfsprekendheid, waardoor het niet altijd duidelijk is wat het achterliggende doel van het groepsbezoek is: borging?, of in het kader van een schoolontwikkeltraject?

Het bestuur heeft echter een duidelijk doel voor ogen op bestuursniveau op het gebied van het didactisch en pedagogisch handelen in alle groepen en het heeft dit ook vastgelegd in het strategisch beleidsplan. De koppeling tussen dit strategisch beleidsplan en de schoolontwikkelplannen en jaarplannen kan sterker: Wanneer loopt de teamontwikkeling volgens planning en wanneer niet en zal er mogelijk een tussentijdse interventie plaats moeten vinden?

Wij vinden dat het bestuur en de afzonderlijke scholen scherper kunnen zijn in het formuleren van de eigen 'ijkpunten'.

Het bestuur kan dan de tweejaarlijkse managementgesprekken, waarin de directies van de drie scholen zich verantwoorden over de onderwijskwaliteit én de voortgang van de schoolontwikkeling, scherper voeren en op tijd bijsturen, indien nodig.

Ten tweede zien wij de uitdaging voor het bestuur om de resultaten op alle onderdelen binnen het onderwijsproces in alle groepen (groep 1 tot en met 8) preciezer te bevragen en te monitoren. Dit temeer, omdat het bestuur vanuit zijn missie naast de cognitieve ontwikkeling ook de brede vorming van alle leerlingen belangrijk vindt en het team daar tijdens de lessen ook bewust extra tijd aan besteedt. Het bestuur realiseert zich terdege dat de minder meetbare resultaten ('zachte/ sociale' data) net zo belangrijk zijn. Het is nu de kunst om deze scherper in beeld te krijgen en hier ambitieuze doelen aan te verbinden.

Tot slot neemt het jonge kind geen expliciete plaats in binnen het huidige kwaliteitszorgsysteem. Het monitoren vanuit data gebeurt nu vooral vanuit gegevens van de groepen 3 tot en met 8. Op alle drie de scholen wordt in de onderbouw gewerkt vanuit Ontwikkelings Gericht Onderwijs (OGO). Wij zien het als een gemiste kans dat hier geen specifieke kwaliteitscriteria en ambitieuze doelen aan zijn gesteld, die vervolgens gemonitord worden door het bestuur.

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?

Ook deze vraag beantwoorden wij positief en de bijbehorende standaard waarden wij als 'goed'. Het bestuur maakt waar wat hij belangrijk vindt binnen zijn kwaliteitscultuur en we zien dat het gevoerde beleid rondom teamontwikkeling, de 'lerende' professionele organisatie, daadwerkelijk te zien en te merken is op de drie scholen. Om die reden waarden we deze standaard op bestuursniveau als 'goed'. Hieronder geven we een onderbouwing van deze waardering. Daarbij betrekken wij zowel de bevindingen uit de gesprekken met de verschillende geledingen als die vanuit de verificatieonderzoeken op de drie scholen. Naast de positieve punten benoemen we ook een aantal mogelijkheden voor verbetering.

Transparant en toegankelijk bestuur

In alle gesprekken die we gevoerd hebben, kwam de toegankelijke, betrokken en transparante bestuursstijl als een belangrijk en gewaardeerd punt naar voren. Informatie wordt op tijd verstrekt en er is meer dan voldoende ruimte om mee te denken binnen de geledingen.

Uitgangspunten van de Code Goed Bestuur zijn herkenbaar

Ongeveer anderhalf jaar geleden is binnen CBS Molenwaard de scheiding van bestuur en toezicht geregeld conform de wet Code Goed Bestuur. Die uitgangspunten van de wet zijn herkenbaar in de bestuurlijke inrichting en ook voldoende in het bestuurlijk handelen.

Toch vinden wij dat het bestuur wel alert moet blijven op de 'rolvastheid' in de dagelijkse praktijk. Dit vindt het bestuur zelf ook en om die reden geeft het bestuur in haar strategisch beleidsplan 2019-2023 de bestuurlijke inrichting (Good Governance) hoge prioriteit. De rol en taken van het toezichthoudend deel van het bestuur zijn namelijk écht anders dan van het uitvoerend bestuur. Zeker omdat er recent wisselingen zijn geweest binnen het bestuur én er ten tijde van het onderzoek vacatures open stonden, willen we het belang hiervan benadrukken. We vinden het dan ook positief dat het bestuur aan het einde van dit schooljaar een eindevaluatie heeft ingepland rondom de betrekkelijk nieuwe bestuurlijke inrichting.

Het bestuur stimuleert professionaliteit en een 'lerende' houding
Professionalisering van de medewerkers en het stimuleren van een 'lerende' organisatie (LeerSaam) is één van de koersbepalende thema's binnen het bestuur. Het bestuur heeft bewust geïnvesteerd in teamontwikkeling. Volgens het bestuur kan de ontwikkeling van de professionaliteit nooit stilstaan. Daarom faciliteert het bestuur het kennis delen via bijvoorbeeld intervisie, via collegiale consultatie en investeert het bestuur onder andere in gezamenlijke teamscholingen. Hierbij gaat het bestuur ervan uit dat iedere school steeds opnieuw kritisch reflecteert op de gemaakte keuzes. Uit de gesprekken op de verschillende scholen kwam naar voren dat er keuzevrijheid wordt ervaren, binnen de bandbreedte van het strategisch beleidsplan van het bestuur, voor de richting die je als school wilt kiezen. Een permanente professionele leerhouding van iedereen binnen de organisatie wordt aldus door het bestuur en de locatiedirecteuren gestimuleerd en gefaciliteerd.

Mogelijkheden voor verdere ontwikkeling
Het bestuur maakt waar wat hij belangrijk vindt binnen zijn kwaliteitscultuur. Wij vinden dit zeer positief. Tegelijkertijd zien wij toch nog mogelijkheden voor verdere ontwikkeling. Zowel de interne als de externe dialoog en 'spiegel' kan op schoolniveau versterken. Verder zien wij de kans om tussen de teams van de drie scholen meer gebruik te maken van elkaars kennis en ervaring. Op schoolniveau is de standaard Kwaliteitscultuur (KA2) om die reden dan ook op twee scholen als 'voldoende' beoordeeld. Op de Rehobothschool is de standaard als 'goed' gewaardeerd. (De beoordelingen en waarderingen op schoolniveau zijn te lezen in hoofdstuk 3 van dit rapport).

Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen (KA3)?

Het bestuur legt betrouwbaar en conform de wet verantwoording af aan het toezichthoudend bestuur en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraden (GMR). We beoordelen de bijbehorende standaard Verantwoording en dialoog dan ook als 'voldoende'. Desondanks zien we een belangrijke ontwikkelkans.

De interne verantwoording

Het bestuur legt intern verantwoording af over de resultaten en de ontwikkeling van de drie scholen aan het toezichthoudend bestuur. Het bestuur ontvangt informatie vanuit de drie scholen aan de hand van managementrapportages, die twee keer per jaar opgesteld worden door de algemeen directeur. Het bestuur haalt daarnaast ook informatie op door het gesprek aan te gaan met bijvoorbeeld de locatieleider en de GMR.

De GMR vervult haar rol

Via de gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) betreft het bestuur ouders en personeel bij de besluitvorming. In ons gesprek met een afvaardiging van de GMR komt naar voren dat zij van het bestuur voldoende en op tijd informatie krijgen om haar taak te vervullen. De GMR voelt zich in haar rol serieus genomen door het bestuur.

Samenwerking met andere belanghebbenden kan nog aan kwaliteit winnen.

Het bestuur ziet ouders als partners van de school. In de verificatieonderzoeken hebben wij gezien dat er verschillen zijn tussen de scholen als het gaat om de betrokkenheid van ouders bij de schoolontwikkeling. Enerzijds zien we ook een school waar dit al meer een vanzelfsprekendheid is. Zo wil het bestuur in de vorm van 'ouderpanels' de betrokkenheid van ouders bij de schoolontwikkeling gaan verbeteren. Het is positief dat de scholen ouderbetrokkenheid belangrijk vinden en zij daarbij de samenwerking zoeken. Daarbij speelt het uitspreken van verwachtingen naar elkaar als partner een belangrijke rol. We zien hierbij nog wel mogelijkheden voor CBS Molenwaard om dit verder uit te bouwen op bestuursniveau en richting de scholen.

Actieve dialoog en kritische tegenspraak kan extern nog aan kwaliteit winnen.

Intern voert het bestuur actief de dialoog en er vindt daarnaast steeds meer interne tegenspraak plaats. Dit vinden wij positief. Beiden zien wij namelijk als belangrijke voorwaarden om je als bestuur verder te ontwikkelen. Wij vinden echter dat de *externe*, kritische dialoog met stakeholders verder aan kwaliteit kan winnen. Bijvoorbeeld met ketenpartners, andere besturen en bijvoorbeeld het voortgezet onderwijs en de kinderopvang.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het kwaliteitsgebied Financieel beheer op de onderliggende standaarden voor financiële continuïteit en rechtmatigheid. Wij geven in beginsel geen oordeel over financiële doelmatigheid.

De financiële continuïteit en rechtmatigheid zijn beide beoordeeld als 'voldoende'. Het financieel beheer is dan ook beoordeeld als 'voldoende'.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		•

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel zijn de financiële kengetallen van het bestuur uit de jaarverslaggeving over de afgelopen en de toekomstige drie jaren afgezet tegen de signaleringswaarden ('indicatie') die wij gebruiken in onze jaarlijkse risicodetectie.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie		Prognose		
		2016	2017	2018	2019	2020
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	5,18	4,93	5,40	5,84	6,21
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,87	0,86	0,87	0,87	0,88
Weerstandsvermogen	< 5%	54,70%	58,44%	65,84%	71,43%	76,34%
Huisvestingsratio	> 10% of > 15%	8,77%	7,55%	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	1,34%	5,60%	4,92%	6,64%	5,83%

Wij beoordelen de financiële continuïteit als 'voldoende'. De tabel bevat geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs binnen nu en twee jaar. Ons onderzoek bevestigde dat beeld. Wel geven wij het bestuur in overweging de continuïteitsparagraaf op de volgende onderdelen te verbeteren:

1. De rapportage over aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. In deze rapportage dient het bestuur aan te geven op welke wijze het interne risicobeheersingssysteem is ingericht en hoe dit in de praktijk functioneert. Daarbij wordt aangegeven welke resultaten met het systeem zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren. Wij troffen deze rapportage wel aan in het jaarverslag. Het ontbrak daarbij aan concrete informatie ten aanzien van de resultaten die hiermee (met het risicobeheersingssysteem) zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren.

2. Verslag van de intern toezichthouder waarin is opgenomen op welke wijze de toezichthouder het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek - wanneer dit aan de orde is en welk resultaat dit handelen heeft opgeleverd.

Wij troffen deze rapportage wel aan in het jaarverslag, maar het leverde (te) weinig zicht op de door de intern toezichthouder verrichte werkzaamheden en in het bijzonder ten aanzien van de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over de financiële doelmatigheid. Wel gaan wij zo nodig het gesprek aan over onderwerpen die de doelmatigheid raken. Bij CBS Molenwaard zien wij de volgende kansen:

- *Verslag Raad van Toezicht over toezicht op doelmatig gebruik van rijksmiddelen:*

Het is de wettelijke taak van CBS Molenwaard om onafhankelijk en deugdelijk intern toezicht mogelijk te maken. Bevoegdheden die hij moet beleggen bij de intern toezichthouder (ook wel de Raad van Toezicht) zijn onder meer, dat deze moet toezien op de financiële doelmatigheid. De intern toezichthouder legt verantwoording af over de uitoefening van zijn bevoegdheden in het jaarverslag. De verantwoording over het toezicht op doelmatigheid hebben wij niet aangetroffen in het jaarverslag over 2017. Wij verzoeken de intern toezichthouder aandacht te besteden aan de doelmatigheid van de besteding en de verantwoording van zijn toezicht daarop in het eerstvolgende jaarverslag.

- *Besteding middelen Passend Onderwijs*

Het bestuur ontvangt aan middelen passend onderwijs voor arrangementen en versterking van de basisondersteuning €110.000. Het bestuur verantwoordt zich onvoldoende over de inzet van deze middelen. Deze informatie komt niet tegemoet aan de breed levende maatschappelijke behoefte op dit onderwerp. Wij geven het bestuur daarom in overweging, aandacht te besteden aan de besteding en de verantwoording van deze zorgmiddelen in het eerstvolgende jaarverslag.

Financiële rechtmatigheid

We beoordelen de financiële rechtmatigheid voor CBS Molenwaard als 'voldoende'. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijnstoezicht op de financiën van het onderwijs. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid. In het onderzoek bij CBS Molenwaard leidt de weging van de beschikbare informatie tot een positief oordeel.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
<p>Schoolgidsen</p> <p>In de schoolgidsen van de drie scholen is niet de juiste informatie opgenomen over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De vrijwilligheid van de ouderbijdrage art. 13, lid 1 onder e, in samenhang met art. 40 WPO. 	<p>Het bestuur dient ervoor te zorgen dat deze tekortkoming hersteld wordt en de ouders geïnformeerd worden. Wij ontvangen hier een afschrift van.</p> <p>In de periode van hoor- en wederhoor van het conceptrapport heeft het bestuur de tekortkoming hersteld en ons hier een afschrift van gestuurd. De drie scholen van het bestuur voldoen weer aan de wettelijke vereisten op het gebied van de vrijwilligheid van de ouderbijdrage.</p>	<p>In de eerstvolgende editie van de schoolgidsen gaan wij na of de betreffende passages zijn aangepast. Bij het volgend vierjaarlijks onderzoek gaan wij na of alle scholen voldoen aan de wettelijke vereisten.</p>

3. Resultaten verificatieonderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de bevindingen van de verificatieonderzoeken, die wij uitgevoerd hebben op de drie scholen. Zoals al is toegelicht in hoofdstuk 1, hebben wij deze onderzoeken met twee doelen uitgevoerd. Ons eerste doel was om na te gaan of het bestuur weet hoe het gesteld is met de kwaliteit van het onderwijs op de drie scholen, daarop stuurt en of die sturing werkt. Onze bevindingen hierover staan in hoofdstuk 2.

Ons tweede doel was om de kwaliteit van de scholen op onderdelen in kaart te brengen. Wij hebben iedere school met een beperkte set standaarden bezocht. Deze standaarden waren Didactisch handelen (OP3), Samenwerking (OP6), aangevuld met óf Kwaliteitszorg (KA1), en/óf Kwaliteitscultuur (KA2), en/óf Verantwoording en dialoog (KA3). Daarnaast hebben we het bestuurlijk thema 'De lerende, professionele organisatie. Gericht op samenwerking.' besproken op de drie scholen.

Samenvatting

Op de drie scholen van CBS Molenwaard zijn alle onderzochte standaarden ten minste als 'voldoende' gewaardeerd. Op de Rehobothschool zijn twee standaarden als 'goed' gewaardeerd: de standaard OP3 (Didactisch handelen) en de standaard KA2 (Kwaliteitscultuur).

Tijdens de verificatieonderzoeken op de drie scholen was te merken dat de kwaliteitscultuur op alle drie de scholen veel aandacht krijgt. Dit vinden wij positief en passend bij het beleid/thema van het bestuur dat gericht is op een lerende, professionele organisatie, en op samenwerking.

Desondanks zien wij op alle drie de scholen kansen voor verdere ontwikkeling op diverse onderzochte standaarden.

In de volgende drie paragrafen beschrijven wij kort onze bevindingen van de verificatieonderzoeken.

3.1. basisschool Rehoboth (05OQ)

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen			✓
OP6 Samenwerking		●	

De standaard Didactisch handelen is als 'goed' gewaardeerd. Het team heeft zich op dit gebied écht goed ontwikkeld, ten opzichte van het laatste inspectiebezoek in 2017. Toen was de standaard als 'voldoende' gewaardeerd, maar met behoorlijk wat verbeterpunten.

Die positieve ontwikkeling op het gebied van didactisch handelen was zichtbaar in alle geobserveerde lessen: het samenwerkend en bewegend leren, het werken met coöperatieve werkvormen maken nu structureel deel uit van het repertoire van (bijna) alle leerkrachten. En dit past binnen de visie op leren en ontwikkelen van de school.

De standaard Samenwerking is als 'voldoende' beoordeeld. De school voldoet weliswaar aan de wettelijke vereisten maar heeft haar eigen ambities op het gebied van een 'krachtige' samenwerking met partners nog niet volledig gerealiseerd. Dit is nog volop in ontwikkeling. Het ouderpanel dat de school sinds enige tijd inzet, kan helpen de samenwerking ouders-school op een hoger plan te brengen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur			☒

De standaard Kwaliteitszorg is als 'voldoende' beoordeeld. Er is sprake van een planmatige, meerjaarlijkse cyclus van kwaliteitsmonitoring en –aanpak. Toch zien wij nog kansen voor verdere verbetering binnen de kwaliteitszorg. Een voorbeeld is het 'optillen' van afzonderlijke groepsbezoeken op teamniveau. Nu vindt er voornamelijk op individueel niveau terugkoppeling plaats rondom het didactisch handelen en is het minder duidelijk waar de school nu op teamniveau staat op deze standaard. Verder verdient het borgen van ontwikkelingen binnen de kwaliteitscyclus nog gerichte aandacht.

De standaard Kwaliteitscultuur waarderen we als 'goed'. Het team inspireert elkaar en men zoekt elkaar bewust op in het kader van leren van en met elkaar. Dit gebeurt onder de inspirerende en betrokken houding van de locatieleider. Regelmatig vinden er bordsessies plaats, waarin het team gestimuleerd wordt kritisch te reflecteren en zich 'open' op te stellen. Er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs.

Het geven van feedback aan elkaar heeft de afgelopen periode bewuste aandacht gekregen binnen de teamontwikkeling. Dit gaat goed, hoewel het geven van opbouwende feedback nog wel aandacht blijft vragen.

Overige wettelijke vereisten

In de schoolgids ontbreekt, voor zowel het schoolreisje als het schoolkamp, het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. Wij hebben het bestuur dan ook de opdracht gegeven dit te herstellen.

Voor zover onderzocht hebben wij verder geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

In de periode van hoor- en wederhoor van het conceptrapport heeft het bestuur de tekortkoming hersteld en ons hier een afschrift van gestuurd. De school voldoet nu aan de wettelijke vereisten op het gebied van de vrijwilligheid van de ouderbijdrage.

3.2. basisschool Eben-Haëzer (05QH)

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen		•	
OP6 Samenwerking		•	

De standaard Didactisch handelen is als 'voldoende' beoordeeld. De school heeft zich op dit gebied ècht ontwikkeld, aangezien het didactisch handelen tijdens het inspectieonderzoek in 2017 nog als 'onvoldoende' is beoordeeld. Er is zichtbaar geïnvesteerd in het verhogen van de betrokkenheid van de leerlingen tijdens de les en in het variëren in werkvormen. Toch zien we nog ontwikkelkansen om verder te groeien qua afstemming en differentiatie tijdens de lessen. Een kijkwijzer didactisch handelen, die schoolspecifiek gemaakt is (OB/MB-BB) kan daarbij ondersteunen. Tevens kan het een rol spelen in de borging van hetgeen dat tot nu toe gerealiseerd is op teamniveau op het gebied van het didactisch handelen.

De standaard Samenwerking is als 'voldoende' beoordeeld. De school voldoet weliswaar aan de wettelijke vereisten maar heeft haar eigen ambities op het gebied van een samenwerking met partners nog niet volledig gerealiseerd. Dit is nog volop in ontwikkeling. Het ouderpanel dat de school mogelijk structureel wil gaan inzetten, kan helpen de samenwerking ouders-school op een hoger plan te brengen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

De standaard Kwaliteitscultuur beoordelen we als 'voldoende'. De school is zich wat betreft de kwaliteitscultuur echt aan het ontwikkelen naar een professioneel en samenwerkend team. Hier zijn al mooie en belangrijke stappen in gezet. Zo vinden er collegiale consultaties en groepsbezoeken plaats, hoewel dit nog meer structureel ingebed en geborgd kan worden. Tevens kan het team nog verder groeien in het positief kritisch zijn. Tot slot zien wij kansen om de verantwoordelijkheid voor teamontwikkeling 'lager' in de

organisatie te leggen. Dit past bij de visie en ontwikkeling van de school.

Overige wettelijke vereisten

In de schoolgids ontbreekt, voor zowel het schoolreisje als het schoolkamp, het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. Wij hebben het bestuur dan ook de opdracht gegeven dit te herstellen. Voor zover onderzocht hebben wij verder geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

In de periode van hoor- en wederhoor van het conceptrapport heeft het bestuur de tekortkoming hersteld en ons hier een afschrift van gestuurd. De school voldoet nu aan de wettelijke vereisten op het gebied van de vrijwilligheid van de ouderbijdrage.

3.3. basisschool Eben-Haëzer (07YP)

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen		•	
OP6 Samenwerking		•	

De standaard Didactisch handelen is als 'voldoende' beoordeeld. Er is zichtbaar geïnvesteerd in het verhogen van de betrokkenheid van de leerlingen tijdens de les en in het variëren in werkvormen. Toch zien we in de praktijk dat er nog verschillen zijn, met name de instructies duren in sommige lessen (nog) te lang. En dit gaat dan weer ten koste van de betrokkenheid van leerlingen.

Een kijkwijzer didactisch handelen, die schoolspecifiek gemaakt is (OB/MB-BB) kan daarbij ondersteunen. Tevens kan het een rol spelen in de borging van hetgeen tot nu toe gerealiseerd is op teamniveau op het gebied van didactisch handelen.

De standaard Samenwerking is als 'voldoende' beoordeeld. De school voldoet weliswaar aan de wettelijke vereisten, maar heeft haar eigen ambities op het gebied van een samenwerking met partners nog niet volledig gerealiseerd. Dit is nog volop in ontwikkeling. Wij zien tevens kansen in het intensiveren van de samenwerking met de andere twee scholen binnen het bestuur.

Het ouderpanel dat de school structureel wil gaan inzetten, kan helpen de samenwerking ouders-school op een hoger plan te brengen. Het realiseren van een leerlingenraad zou hier ook goed bij kunnen passen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De standaard Kwaliteitszorg beoordelen we als 'voldoende'. Er is sprake van een planmatige, meerjaarlijkse cyclus van kwaliteitsmonitoring en –aanpak. Toch zien wij nog kansen voor verdere verbetering binnen de kwaliteitszorg. Een voorbeeld is het 'optillen' van afzonderlijke groepsbezoeken op teamniveau. Nu vindt er voornamelijk op individueel niveau terugkoppeling plaats rondom het didactisch handelen en is het minder duidelijk waar de school nu op teamniveau staat op deze standaard. Verder verdient het borgen van ontwikkelingen binnen de kwaliteitscyclus nog gerichte aandacht.

De Standaard Verantwoording en dialoog beoordelen we eveneens als 'voldoende'. De school voldoet namelijk aan de wettelijke vereisten op dit gebied. Er vindt verantwoording plaats aan het bestuur in de vorm van managementrapportages. En ook in de schoolgids verantwoordt de school zich over onder andere behaalde (eind)resultaten.

De school wil de actieve dialoog met ouders over (beleids)ontwikkeling verbeteren. Om die reden zal er in de toekomst structureel gewerkt gaan worden met een ouderpanel, maar dit staat nu nog in de kinderschoenen. Ook het opzetten van een leerlingenraad zou passen bij de ambitie van de school om actiever de dialoog op te zoeken met belanghebbenden.

Overige wettelijke vereisten

In de schoolgids ontbreekt, voor zowel het schoolreisje als het schoolkamp, het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. Wij hebben het bestuur dan ook de opdracht gegeven dit te herstellen. Voor zover onderzocht hebben wij verder geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

In de periode van hoor- en wederhoor van het conceptrapport heeft het bestuur de tekortkoming hersteld en ons hier een afschrift van gestuurd. De school voldoet nu aan de wettelijke vereisten op het gebied van de vrijwilligheid van de ouderbijdrage.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit.

Het bestuur van CBS Molenwaard heeft met plezier kennisgenomen van dit positief inspectieverslag.

We beseffen dat we een mooie vereniging hebben met drie scholen waarop goed onderwijs wordt gegeven. Voor de komende jaren zullen we verder bouwen aan goed Christelijk onderwijs op de goede basis die er ligt.

Goed onderwijs vraagt liefde en passie voor de kinderen op onze scholen. Het is een mooie maar ook verantwoordelijke taak voor die kinderen iets te betekenen in hun vorming en ontwikkeling naar de nieuwe burgers van onze maatschappij. Daarvoor goed onderwijs creëren, is ons doel voor de toekomst.

Het bestuur herkent zich in het beschreven beeld van ontwikkelingen en de items van doorontwikkeling. Voor de komende periode zullen we doorontwikkelen in de professionele cultuur van leren van en met elkaar, de vaardigheden in het didactisch handelen en samenwerking in (externe) dialoog.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

